

Наталія Кашкадамова

ТАРАС ФІЛЕНКО РОЗПОВІДАЄ ПРО МИКОЛУ ЛИСЕНКА

У березневі дні, коли українська культурна громадськість урочистими концертами та представницькими конференціями відзначала 170-річчя від народження великого композитора Миколи Лисенка, на батьківщину знову приїхав один із палких пропагандистів спадщини митця – музикознавець і п'яніст Тарас Філенко. Його своєрідною візитівкою стала книжка – альбом «Світ Миколи Лисенка: етнічна ідентичність, музика і політика України XIX – початку XX століття», написана разом із матір'ю, Тамарою Булат, і видана англійською мовою у 2001 році, а українською – у 2010. З її презентацією музикознавець повторив у минулому році маршрут ювілейної концертної поїздки Лисенка з далекого 1903 року, виступивши у Києві, Харкові, Запоріжжі, Тернополі, Львові, Коломиї. А цього, 2012 року, Тарас Філенко запропонував слухачам лекцію-концерт, в якій не тільки розповів про місце українського класика у світовій історії музики,

не тільки підкріпив свої слова виконанням фортеп'яних творів, але й проілюстрував їх відеорядом цікавих фото-слайдів. Ця лекція-концерт була у Львові з успіхом проведена двічі – в Національному університеті ім. І. Франка та у Галереї мистецтв (у палаці Потоцьких). Тиждень перед цим Тарас Філенко виступав з цією лекцією в Чикаго, а ще через тиждень після повернення з України мав запланований виступ у Нью-Йорку.

Тарас Філенко вже 20 років живе в Америці. Він професор Пітсбурзького університету в Пенсильванії і навчає музики студентів різних національностей – англійців, мексиканців, євреїв, китайців та ін. Всім їм у належний час він дає вивчення творів Лисенка. Керується переконанням, що мистецтво Миколи Лисенка є загальнолюдською цінністю і належить цілому світові. У тому, що музика Лисенка може бути зрозумілою і подобатися не-українцям, він практично переконався у своїй викладацькій роботі. Тож вважає неправильним обмежувати коло реципієнтів Лисенкового мистецтва тільки українцями. У творах, виконаних під час львівської лекції, Філенко проводив паралелі між Лисенком та його попередниками – Шопеном і Лістом, між Лисенком та його наступниками – Яковом Степовим і Пилипом Козицьким, виявляючи вічні цінності у музиці класика і переконуючи слухачів у її високій мистецькій вартості. І вражав парадоксальністю той факт, що для слухачів в Україні, на батьківщині Лисенка, нашого класика, просвітницько-пропагандистська лекція Філенка була не менш актуальною і потрібною, ніж у далекій Америці.

Ми любимо нарікати про падіння культури наших слухачів, про порожні зали філармонії, про недофінансування мистецької сфери. Ми голосимо про те, що українці не знають своїх корифеїв, й ім'я Миколи Лисенка відоме мало кому з них. Ми давно вже занехаяли проведення просвітницьких концертів-лекцій і зневажливо ставимося до них, як до недоладного залишку радянщини. А виступи Тараса Філенка раптом показали, що такі концерти-лекції зацікавлено сприймаються молодіжною аудиторією і стають дієвим виховним засобом. Лектор не претендував на високий науковий рівень аналізу і не вражав віртуозністю виконання. Він обирає тон довірливої розмови, свідомо орієнтуючись на давні традиції мистецького життя – товариського, а не академічного. І переконався та показав нам, що саме такий шлях веде до серця значно ширшого кола слухачів, а забуті та невідомі сторінки української музики пробуджують їхню зацікавленість. Тарас Філенко реальними очима дивиться на сучасну суспільність. Він закликає використовувати ті засоби, що є близькими молоді: статті в інтернеті, звукозаписи, відео. Він орієнтується на добре відому йому американську аудиторію, а вгадує підхід до аудиторії української. Тож, мабуть, пора нам перейняти досвід такої просвітницької роботи і братися до неї самим, не чекаючи допомоги від міністерств чи відомств. Бо, якщо ми цього не будемо робити, то наше високе мистецтво скоро вже стане нікому не потрібним в нашій країні.

